

Projekt RE:PLAY – drugo sporočilo za javnost

RE:PLAY na študijski poti na Nizozemskem

RE:PLAY ekipa na trgu Gledališkem trgu v Rotterdamu (fotografija arhiv Društva Pazi!park)

Amsterdam, 13. September 2021 – Lahko Ljubljana postane drugi Amsterdam? [RE:PLAY](#) ekipa se je odpravila na štiri dnevno potovanje po Nizozemski, kjer si je natančno ogledala ureditve javnih prostorov namenjenim otrokom, med drugim šolska igrišča, zasnovana tako, da otrokom omogočajo stik z naravo in vključujejo sodobne koncepte, kot so odpornost na podnebne spremembe, upravljanja z meteornimi vodami in integrirano izobraževanje. Pri tem so partnerji dobili vpogled v delovanje različnih organizacij, ki delujejo na področju snovanja javnih površin s poudarkom na otrocih in njihovih skrbnikih.

RE:PLAY se ukvarja s preizpraševanjem igre kot izrazito človeške sposobnosti, ki je dandanes podcenjena s strani urbanistov in prostorskih načrtovalcev. Poudarja **pomen oblikovanja igralnih površin z otroki za otroke**, saj so le-ti primarni uporabniki in bi kot taki morali biti tudi soustvarjalci. V vsaki partnerski državi – Albaniji, Hrvaški, Črni gori, Srbiji in Sloveniji – je bilo izbranih pet šolskih igrišč, na katerih se bodo izvajali pilotni projekti. Da bi pridobili nove izkušnje in inspiracijo, so projektni partnerji odpotovali na Nizozemsko, eno od otrokom najbolj prijaznih držav znotraj Evrope. Nova UNICEF-ova raziskava je pokazala, da so nizozemski otroci med vsemi najbolj zadovoljni s svojimi življenji (90% otrok), kar postavi Nizozemsko na vodilno mesto v svetu v skrbi za otroško blaginjo.

Nizozemska je prav tako prejela najboljše ocene v kategorijah dostop do kakovostne izobrazbe in za socialne veščine otrok, in verjamemo, da je to povezano tudi z otrokom prijaznim oblikovanjem odprtega prostora.

Ogled se je začel s [Fundacijo Bernard van Leer](#) (BvLF) s sedežem v Haagu, katere poslanstvo je izboljšati možnosti vseh otrok po svetu, še posebej milijonom tistih, ki odraščajo v socialni, gospodarski in okoljski prikrajšanosti. BvLF je sodeloval v projektih po vsem svetu, ki kažejo, kako postopno sooblikovanje prostora v sodelovanju z lokalnimi oblastmi in deležniki, bolj pritegne javnost, hkrati pa v prebivalcih spodbuja občutek lastništva javnega prostora, kar vodi v večje povpraševanje po podobnih posegih drugod po mestu. Naslednja postaja na poti je bila [Mestna kmetija Herweijerhoeve](#), kjer je **Olle Mennema, vodja Okoljskega izobraževanja mesta Haag**, pojasnil, kako kmetija deluje: **»Mestna kmetija deluje kot učni center za otroke, saj na kraju samem omogoča učenje vrtnarjenja, kuhanja in kmetovanja, vključno s skrbjo za domače živali. Hkrati šolam nudimo orodja za izvajanje številnih okoljskih učnih načrtov, ki so posebej prilagojena potrebam vsake šole.«** Obisk mesta Haag se je zaključil z ogledom šolskega dvorišča Koetveld, ki je del programa »Zeleno šolsko igrišče«, katerega namen je spremeniti šolska dvorišča v majhne zelene oaze, ki izboljšujejo telesno in čustveno počutje otrok, hkrati pa jih skozi igro poučujejo o naravi.

Mestna kmetija Herweijerhoeve, Haag (fotografija arhiv Društva Pazi!park)

V Amsterdamu je imela ekipa priložnost obiskati [Stipo](#) – multidisciplinarno ekipo, ki se ukvarja s trajnostnim urbanim razvojem po meri človeka. **Hans Karsenberg** je delil dragocen vpogled v pomembnost prijetnega in varnega javnega prostora ter predstavil projekte studia Stipo na degradiranih in podizkoriščenih območjih Amsterdama. Le krajšo vožnjo s kolesom stran, na lokalni šoli OBS Aldoende, se je RE: PLAY ekipa sestala z oblikovalko **Renet Korthals Altes iz SpaceforPlay**, ki je

opisala svoje metode vključevanja otrok v oblikovanje igralnega prostora: »**Otroke vključujemo v vse faze oblikovanja in samo izvajanje, od prvih prostorskih in družbenih analiz, do sooblikovanja in sogradnje preprostih struktur, kot so nizki zidci, sajenje zelenja in sodelovanje pri vzdrževanju. Posledica tega je, da otroci bolje uporabljajo svoje šolsko igrišče, hkrati pa se počutijo vključene v proces ustvarjanja in oblikovanja.**« Hortense Berkenveld iz [Amsterdam's Schoolyard Incentive](#) je predstavila idejo in delo iniciative. Šole se lahko prijaviijo v shemo subvencij za financiranje prenove igrišč v višini do 70.000 EUR, tako se vsako leto uredi od 15 do 20 šolskih igrišč. Cilj je otrokom zagotoviti primerna mesta za spoznavanje in igranje v naravi ter, z odstranjevanjem tlakovcev in sajenjem zelenja, prispevati h boljši drenaži deževnice in splošno večji vodni odpornosti Amsterdama. Preoblikovana igrišča, kjer so učenci izzvani h igri in telesni aktivnosti, služijo kot varno in prijetno mesto za interakcijo tudi v času izven šole in tako prispevajo k uporabnosti javnega prostora v mestu. Oblikovalec otroških igrišč in opreme za igranje **Jan van Schaik** je predstavil specifiko takšnega oblikovanja, kot tudi podrobnosti o nabavi in vzdrževanju materialov. To so pomembni vidiki procesa oblikovanja šolskih dvorišč, ki vplivajo na izvajanje in trajnost prenov.

Prenovljeno šolsko dvorišče v Amsterdamus pomočjo sredstev AMsterdam Schoolyard Incentive (foto arhiv Društva Pazi!park)

Za konec je je ekipa obiskala Rotterdam, kjer je **lokalna nevladna organizacija [Huasipichanga](#)** ekipi razkazala primere uspeh in neuspeh praks oblikovanja javnih prostorov v mestu, namenjenih otrokom in njihovim skrbnikom, in komentirala zakaj so nekatere oblikovalske rešitve uspešne, druge pa ne. Jasen primer je bilo nedavno zgrajeno igrišče v bližini prometnega križišča petih cest, ki je služilo predvsem visokim stolpnicam in pisarnam ter le eni stanovanjski zgradbi in ga ne otroci ne skrbniki niso uporabljali, ker so bili mnenja, da težko pridejo tja po varni poti. Rotterdam je odličen primer, kako je

mogoče javni prostor nadgraditi z uporabo načel, kot so naravna drenaža, senčenje, ohranjanje biotske raznovrstnosti ter tako izboljšati obstoječe in nove javne površine v prostore, kjer se ljudje počutijo dobrodošle in uživajo v urbanem okolju. Po Rotterdamu je ekipa odletela nazaj v Tirano, Beograd, Ljubljano, Bar in Zagreb, da bi razmislila o ugotovitvah in pridobljenem znanju tega neverjetnega potovanja v državo, kjer so otroci na prvem mestu in jih je mogoče videti pri oblikovanju vsake soseske in parka.

O nas

RE:PLAY (Preoblikovanje prostorov igre z otroci Zahodnega Balkana) je najnovejši projekt Evropske unije v skupni vrednosti skoraj 500 tisoč evrov, katerega cilj je preoblikovanje otroških igrišč z otroki kot glavnimi pobudniki projekta. Projektni partnerji prihajajo iz petih držav Zahodnega Balkana: Slovenije ([Društvo Pazi!park](#), Ljubljana), Hrvaške ([Kreativni Krajobrazi](#), Zagreb), Srbije ([Udruženje Škogled](#), Beograd), Albanije ([Qendra Marrëdhënie](#), Tirana) in Črne gore ([Gradionica](#), Bar). V treh letih (2021–2023) bodo partnerji sodelovali in izmenjevali izkušnje, pristope in koncepte o sooblikovanju z otroci, kar bo pripeljalo do oblikovanja petih novih prostorov igre, ki bodo spodbujali naravno in nestrukturirano igro na prostem ter prispevalo smernice za načrtovalce o tem, kako to storiti.

Najdete nas na Instagramu [@replay_wb](#)

Obiščite tudi spletne strani projektnih partnerjev:

- Društvo Pazi!park (VP, Slovenija): <http://www.pazipark.si/>,
- Kreativni krajobrazi (Hrvaška): <https://kreativnikrajobrazi.hr/en/>,
- Udruženje Škogled (Srbija): <http://skograd.org/en/home-en/>,
- Qendra Marrëdhënie (Albanija): <http://qendra-m.org/>,
- Gradionica (Črna gora): <https://gradionica.me/>

Kontaktne informacije:

Društvo Pazi!park, vodilni partner (Ljubljana, SI) – Gaja Trbižan, pazipark@gmail.com, +386 31 889 210
Qendra Marrëdhënie, lokalni partner (Tirana, AL) – Ray Koci rk@qendra-m.org, +355696879877